

Sv. Klára z Assisi spoločne so sv. Františkom z Assisi stáli pri zrode ženskej rehole, ktorej sestry vydláždili cestu do Neba

Branislav Krasnovský

17. augusta 2023 ✚ Cirkev História ✚ Podcasty

Neradi čítate, alebo ste len zaneprázdnení, ale napriek tomu ste zvedaví, o čom je článok? Vypočujte si ho teda prostredníctvom nášho audio podcastu:

Jednou z najvýznamnejších stredovekých svätíc bola sv. Klára z Assisi, predchnutá duchovným odkazom a spiritualitou sv. Františka z Assisi. Popri františkánoch tak vznikla v Assisi nová ženská rehoľa klarisiek, aby napokon patrila k tým najkrajším kvetom v Božej záhrade. Podľa tradičného kalendára sme si 12. augusta pripomenuli sviatok sv. Kláry.

Atribútmi sv. Kláry sú ľalia, hostia, Kríž; je tiež patrónkou žien v domácnosti, sklárov, zlatníkov, nevidiacich, telefonistov, telegrafov a podľa tradície chráni pred horúčkou a očnými chorobami.

Sv. Klára so svojimi rádovými sestrami, klariskami

zdroj: wikimedia commons

Detstvo sv. Kláry z Assisi a vstup do kláštora

Sv. Klára sa narodila niekedy okolo roku 1193 v mestečku Assisi v hornatej oblasti Umbrie. Bola tretím dieťaťom v zbožnej katolíckej rodine, jej otec bol šľachtic Wavorin Skiff a jej matka šľachtičná Hortolana, veľmi svedomito dbala na to, aby deti dostali pravé katolícke vzdelanie a výchovu.

Malá Klára bola veľmi hlbavá a inteligentné dievča. Veľa času trávila osamote v modlitbe a rozjímaní, pod bohatým odevom nosila už od detstva drsné kajúcne rúcho. Vynikala zbožnosťou a láskou k Bohu a ľuďom. Často si už ako dieťa odopierala jedlo a nosila ho radšej chudobným a biednym ľuďom žijúcim v okolí. Rodičia ju častokrát našli, ako sa takmer celú noc modlila a spávala na zemi. Od útleho detstva bola veľkou

ctiteľkou Panny Márie, pod ktorej ochranu sa zverila.

Keďže budúca svätica bola veľmi pekným dievčaťom, rodičia jej vybrali už aj budúceho ženícha. No vo veku 16 rokov sa mladá Klára rozhodla, že sa zasväti Kristovi a stane sa mníškou. V Assisi často počúvala kázne sv. Františka z Assisi, ktorý opustil všetko otcovo bohatstvo a začal žiť asketický život chudoby, viery a pokory.

O stretnutí mladej Kláry so sv. Františkom už bolo napísané veľmi veľa. Sv. František z Assisi jej prisľúbil, že ju privedie pred oltár v chráme, aby sa mohla stať mníškou – napriek odporu aristokratického otca.

18. marca 1212, na Kvetnú nedeľu, utiekla mladá Klára aj s dvoma priateľkami z rodného domu do Porciunkuly, kde ich už čakali sv. František s rehoľníkmi. Priviedli ju k oltáru, kde jej odstrihli vlasy a obliekli ju do drsného mníšskeho františkánskeho rúcha. Potom zaspievali chválospev *Teba Bože chválime*, a keďže ešte neexistovala ženská vetva františkánov, odviekli sv. Kláru do mesta Badia k benediktínkam v kláštore sv. Pavla. Tento deň sa považuje za deň založenia rádu klarisiek.

Sv. Klára, vyobrazená s jedným zo svojich atribútov, s ľaliou

zdroj: wikimedia commons

Medzitým otec Kláry doma nesmierne zúrila. Mal už totiž pre svoju dcéru vybrať ženícha a chcel ju z kláštora odviesť aj násilím, pretože bol presvedčený, že dcéru takisto násilím privliekli do kláštora. Keď sa však jeho 12 muži snažili sv. Kláru odviesť, tá sa priam s nadľudskou silou chytila oltára a povedala:

„Zasľúbila som sa Ježišovi, jeho som si vyvolila a z kláštora neodídem.“

Strýkovi, ktorý chcel svoju krstnú dcéru udrieť, zmeravela ruka. Do kláštora zakrátko utiekla aj Klárina sestra Anežka, a ostala po boku sv. Kláry až do jej smrti.

Prvý kláštor klarisiek pri kostole sv. Damiána mal veľmi prísne pravidlá

Na základe Božieho pričinenia daroval krátko po vzniku malej klariskej komunity miestny biskup z Assisi sv. Františkovi kostol sv. Damiána. Tu našli svoj nový domov sestry klarisky. Do rádu následne vstúpilo mnoho miestnych dievčat a žien, vrátane matky Kláry, Hortolany, ktorá ovdovela. Sestry klarisky boli predchnuté

zbožnosťou a v roku 1215 si zvolili sv. Kláru za svoju predstavenú. Spočiatku miestni ľudia nazývali mníšky podľa mena kostola, teda „damiánky“, neskôr sa však zaužívalo meno „klarisky“.

Prvé pravidlá spoločenstva budúcich klarisiek napísal na požiadanie sv. Kláry jej duchovný vodca, sv. František z Assisi. Regula klarisiek bola veľmi prísna. Sestry nesmeli mať žiaden majetok, žiť mali len z almužny a z ručných prác. Ich rúcho bolo drsné a chudobné, nenosili obuv, nejedli mäso a zaviazali sa sľubom mlčanlivosti. V zachovávaní týchto pravidiel išla sv. Klára z Assisi všetkým sestrám osobným príkladom. Zdedený majetok predala, takto získané peniaze rozdelila chudobným a pre kláštor nenechala nič, pretože vedela, že milostivý Boh sa o spoločenstvo sestier postará.

Pápež Gregor IX. sa neskôr snažil sestry klarisky presvedčiť, aby aspoň čiastočne zmiernili svoju nesmiernu prísnu regulu. Sestry klarisky však ústami svojej predstavenej túto žiadosť striktne odmietli a sv. Klára naopak, dojemne prosila pápeža Gregora IX., aby im regulu ponechal v tej podobe, ako im ju sv. František z Assisi napísal.

Sv. František z Assisi na obraze Philipa Fruytersa

zdroj: wikimedia commons

Vždy, keď sa rehoľné sestry vracali s almužnami a potravinami, ktoré vyžobali, vítala ich sv. Klára z Assisi s nesmiernou radosťou. Pri spoločnom stolovaní im predkladala najlepšie sústa z biedneho pokrmu, sama ošetrovala sestrám doráňané a omrznuté nohy, liečila ich v chorobe a bola im veľkou duchovnou oporou. Spoločenstvo sestier žilo v absolútnej chudobe, bez príjmov a v klauzúre.

Sv. Klára z Assisi a sestry klarisky sa prísne umŕtvovali

Sv. Klára z Assisi vynikala prísnyum umŕtvovaním. V tunike mala všité trne, pestovala flagelantizmus, spávala na holej zemi a pod hlavou mávala len kus dreva. Nenosila žiadnu obuv a počas pôstneho obdobia jedávala iba 3x do týždňa – suchý chlieb a vodu. Väčšinu noci sa modlila, a hoci bola predstavenou kláštora, robila tie najposlednejšie práce – zametala kláštor a čistila cely, umývala sestrám nohy, pripravovala jedlo v kuchyni.

Trpela silnými bolesťami, nikdy sa však na ne nestážovala, skôr sa tešila, že môže trpieť a týmto utrpením sa priblížiť ku Kristovi. Sestrám hovorievala, že práve v čase, keď rozjímal o Kristovom utrpení, sa jej bolesti zmiernili. Raz jednej zo sestier povedala: *„Ako by sa mohol človek sťažovať na bolesti, keď sa díva na Ukrižovaného Krista zaliateho krvou?“* A inokedy sa nechala počuť týmito slovami: *„Aká krátka sa mi zdá byť noc, keď rozmýšľam o Kristovom utrpení.“*

Nijako si nezakladala na svojom postavení predstavenej kláštora. Naopak, považovala sa za poslednú zo sestier. Vynikala v evanjeliovej chudobe a v sebazapieraní zašla podľa viacerých cirkevných autorov oveľa ďalej ako sv. František z Assisi – ten ju podľa tradície dokonca žiadal, aby viac dbala o svoje zdravie a neničila si ho hladovaním, bičovaním a odmietaním spánku. Poslúchla ho, avšak po smrti sv. Františka z Assisi v roku 1226 sa opäť vrátila k predchádzajúcemu prísnemu umŕtvovaniu.

Kostolík v Porciunkule osvetlil život sv. Františka z Assisi i sv. Kláry z Assisi

zdroj: wikimedia commons

Následkom prísneho umŕtvovania sa jej zdravotný stav postupne zhoršoval, čo ju však naplňalo radosťou, pretože svoje bolesti obetovala za obrátenie hriešneho sveta. Tešila sa, že môže trpieť, a keď ju choroba prinútila ostať na lôžku, ďalej vykonávala aspoň ručné práce. Podľa tradície dokázala dokonca aj vyháňať diablov a uzdravovať chorých.

Príklad sv. Kláry z Assisi predchol mnohé stredoveké šľachticné, vďaka čomu sa rád klarisiiek rýchlo šíril nielen v Taliansku, ale aj v okolitých, ba i vzdialenejších krajinách, ako napríklad v Nemecku, Francúzsku, Poľsku, Uhorsku či Španielsku. Medzi klariskami tak žili vedľa seba nielen ženy pôvodom z obyčajného ľudu, ale aj princezné, napr. sv. Anežka Česká, bl. Izabela Francúzska či bl. Salome Poľská.

Sv. Anežka Česká založila kláštor v Prahe a zachovali sa štyri listy z jej korešpondencie so sv. Klárou z Assisi, adresované sv. Anežke Českej. V týchto listoch sv. Klára nazýva sv. Anežku Českú *„svojou milovanou sestrou, nasledovníčkou chudobného a poníženého Ježiša Krista, pomocníčkou pravého Boha, potechou anjelov, príkladom pre všetky klariské sestry“*, ba dokonca ju dôverne označuje ako *„polovicu svojej duše“*. Na dôkaz svojej duchovnej lásky poslala sv. Klára sv. Anežke vlastný ruženec, závoj a misku, tieto predmety boli potom dlhodobo uchovávané v kláštore sv. Františka v Prahe.

Sv. Anežka Česká na obraze neznámeho maliara

zdroj: wikimedia commons

Modlitba sv. Kláry z Assisi zachránila sestry najmenej dvakrát pred násilnou smrťou

V čase mocenských bojov medzi nemeckým cisárom Fridrichom II. a pápežom Inocentom IV. v prvej polovici 13. storočia sa oddiel cisárskych vojakov prebil až k Assisi a ozbrojenci začali útočiť na mestské hradby, za ktorými už bol najbližšie kostol a kláštorň komplex sv. Damiána. Vo vojsku Fridricha II. bojovali aj zúriví Saracéni, a tí takmer prenikli do vnútra mesta.

Sv. Klára, ktorá už mala v 40. rokoch 13. storočia naozaj chatrné zdravie, sa nechala odviesť na nádvorie v blízkosti mestských hradieb, pričom v rukách držala monštranciu s Najsvätejšou sviatosťou oltárnu. Pozdvihla monštranciu k Nebu a napriek veľkým bolestiam si kľakla uprostred nádvorja obklopená sestrami a začala sa modliť: *„Dopustíš Pane na nebesiach, aby tvoje verné a slabé služobnice padli do rúk neveriacich? Nemôžem ich ochrániť, no ja Ti dôverujem, a preto všetky sestry zverujem do Tvojej starostlivosti. Zachráň ich z tohto nebezpečenstva.“* Milostivý Boh modlitbu sv. Kláry z Assisi a sestier klarisiiek vypočul. V diaľke zazneli poľnice, Saracéni pochopili, že sa približujú silné pápežské jednotky a od mestských hradieb sa stiahli.

Sv. Klára s monštranciou v ruke na obraze Giovanniho Batistu Moroniho

zdroj: wikimedia commons

Svätá Klára zachránila Assisi ešte raz o niekoľko rokov neskôr. Mesto rovnako ako predtým takmer dobyli jednotky z talianskeho mesta Averso, ktorého vojvoda bojoval na strane Fridricha II. Svätá Klára z Assisi a sestry klarisky si posypali hlavy popolom a modlili sa za mesto, ktoré sa im stalo domovom. Ich modlitby boli opäť vypočuté a nepriateľskí vojaci napokon od mestských hradieb ustúpili.

Smrť a úcta k sv. Kláre z Assisi

Svätá Klára z Assisi prežila v kláštore 41 rokov, pričom takmer 28 rokov bola trvalo pripútaná na lôžko.

Neporušené telo sv. Kláry z Assisi

zdroj: wikimedia commons

V roku 1253 sa jej neutíchajúce telesné bolesti ešte viac zhoršili, až pocítila, že sa už blíži jej posledná hodina. Vyspovedala sa a nechala sa zaopatriť sviatosťami. Práve v ten deň zavítal nečakane do Assisi pápež Inocent IV., ktorý bol na ceste z Peruggie. Svätá Klára z Assisi ho poprosila o apoštolské požehnanie a plnomocné odpustky. Pápež Inocent IV. jej vyhovel a hlboko dojatý ešte povedal: *„Dal by Pán Boh, aby som aj ja v hodinu svojej smrti potreboval tak málo ako Klára.“*

Po zaopatrení sviatosťami (svätá spoveď, viatikum, sväté prijímanie, odpustky a apoštolské požehnanie) sa sv. Klára začala lúčiť so sestrami klariskami, ktoré stáli pri jej smrteľnej posteli. Prosila sestry, aby dodržiavali sľub chudoby, čistoty a poslušnosti, milovali sa navzájom duchovnou láskou a kráčali po ceste

svätosti, dávajúc tak ľuďom dobrý kresťanský príklad.

Sestry klarisky plakali, keď svätá Klára z Assisi umierala, v ich plači však bola zároveň aj veľká radosť, pretože vedeli, že ich predstavená odchádza do Neba ku Kristovi. Svätá Klára z Assisi skonala so slovami na perách: „*Kráčaj duša moja dôverne z tohto sveta. Neboj sa, máš toho najlepšieho sprievodcu, Kristus, ktorý ťa stvoril, Ťa prijme do svojho náručia.*“ Nakoniec ešte pobožkala kríž a v tichosti zomrela dňa 11. augusta 1253 vo veku 60 rokov.

Sotva sa v Assisi rozšírila správa o smrti sv. Kláry z Assisi, začali sa ľudia zbiehať ku kláštoru sv. Damiána. Kľakali si na uliciach, modlili sa a niesli telo zosnulej v slávnostnom sprievode. Obrady pochovávania viedol samotný pápež Inocent IV., hlboko dojatý duchovnou krásou tejto krehkej, avšak duchovne nesmierne silnej ženy. Svätú Kláru z Assisi pochovali v sklenenej truhle a neskôr nad jej hrobom postavili na jej počesť baziliku, kde ostatky sv. Kláry z Assisi spočívajú dodnes.

Bazilika sv. Kláry v Assisi

zdroj: wikimedia commons

Svätá Klára z Assisi bola svätorečená už krátko po svojej smrti, v roku 1255, pápežom Alexandrom IV.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-klara-z-assisi-spolocne-so-sv-frantiskom-z-assisi-stali-pri-zrode-zenskej-rehole-ktorej-sestry-vydrazdili-cestu-do-neba/>